

Nytt

från
Forskare och
Ingenjörer mot Kärnvapen

Nr 1
APRIL
2004

**Nytt från Forskare
och Ingenjörer mot
Kärnvapen**

ISSN 0281-8051

Adress:

Föreningen Svenska
Forskare och Ingenjörer
mot Kärnvapen
Box 163 65
103 27 STOCKHOLM

E-post, webbadress:

fimk@algonet.se
<http://www.algonet.se/~fimk>

PG 22 06 03-5

Redaktion:

Stefan Andersson
Tel 046-12 02 89
Albert Vel
Tel 040-41 29 52

Ansvarig utgivare:

Stefan Björnson
Tel 08-520 183 08

Grafisk form:

A Stenbergs Text & Form AB,
Ljungsbro

Tryckeri:

Luleå Grafiska, Luleå

Adressändring anmäls till:

Stefan Björnson
Baltzars Väg 5
149 45 Nynäshamn
stefan.bjornson@telia.com

Innehåll

Ordförandens ord

Tankar kring WMDC och NPT, bägge högaktuella vad gäller kärnvapenedrustning

sid 2

Träffar med Artister för Fred

Känn dig välkommen på möte mellan fredsvänner den första måndagen i varje månad

sid 2

Utställning: "Kärnvapnen kan du inte glömma"

En vandringsutställning om kärnvapenfrågor. Kan det vara något för en skola eller bibliotek på din hemort?

sid 2

Tio myter om kärnvapen

En sammanställning av vanliga falska påståenden och hur de kan bemötas

sid 3

Kommissionen mot massförstörelsevapen

En ny kommission för nedrustning av massförstörelsevapen har tillkommit

sid 4

Länkar

Några aktuella nätplatser rörande fred och nedrustning

sid 4

Årsmöte lördag 15 maj i Lund

Föreningens årsmöte hålls den 15 maj i Miljöbiblioteket,
Winstrupsgatan 3, i Lund

Klockan 14.30 startar vi med sedvanliga års-
mötesförhandlingar enligt stadgarna. Se
FIMKs hemsida beträffande stadgeenliga
punkter och möteshandlingar. Klockan
15.30 ca tar ett möte vid som är öppet för
allmänheten. Ämnet är föredrag och diskus-
sion om icke-spridningsavtalet (NPT), som

kommer upp för översyn våren 2005.
Detta för kärnvapenedrustning så vikti-
ga avtal är i fara genom kärnvapenmak-
ternas brist på vilja att uppfylla sina åta-
ganden om att avveckla sitt innehav.

Välkommen till årsmötet!

Dags igen för årsavgift

Med denna tidning får du inbetalnings-
kort för årsavgift till föreningen för år
2004.

Avgiften ligger kvar på låga 160 kronor
(80 kr för studerande). Om du vill vara
med i INES (International Network of

Engineers and Scientists for Global Re-
sponsibility) och därmed stödjade internatio-
nellt fredsarbete, kan du kryssa i motsva-
rande ruta på inbetalningskortet och lägga
till ett valfritt belopp (rekommendation:
100 – 200 kr). INES skickar ut en medlems-
tidning några gånger om året.

Ordförandens ord

En gumma sitter utanför kyrkan och gråter. Den nye prästen går fram, klappar henne på axeln och undrar hur det är fatt.

– Jo, jag är så ledsen för att gamle pastorn har slutat.

– Men det kommer ju en ny pastor efter honom, damen lilla.

– Ny och ny, inte blir det någe bättre för det.

Lite grand åt det hållet kan man känna inför den senaste i raden av grupperingar som skall ta itu med nedrustning av massförstörelsevapen – *Weapons of Mass Destruction Commission (WMDC)*, även kallad *Blixkommissionen*. Detta goda initiativ togs kring mitten av förra året av Anna Lind, som engagerade Hans Blix att leda arbetet. Kommissionen är sammansatt av 15 högt rankade politiker, diplomater och befattningshavare från skilda länder. Rapporter kommer att beställas från olika forskningsinstitut, kommissionen skall sammanstråla regelbundet och bli klar med en rapport till FN om två år. Som medborgerlig organisation (NGO) har vi all anledning att önska WMDC framgång och hoppas

att den klarar av att navigera nedrustningsskutan under realpolitikens skiftande vindar. Mycket hänger på hur USAs presidentval i höst faller ut, hur NPT:s översynskonferens nästa vår förlöper samt om några omskakande händelser, som t ex nya provsprängningar eller terroristangrepp med kärnvapen inträffar. Det finns dock anledning att fråga sig vilka knappar denna kommission skall kunna trycka på som tidigare kommissioner, kommittéer och konferenser om nedrustning inte hittat. Blir det något bättre med den här nya?

Om man läser igenom *Tio myter om kärnvapen* från Nuclear Age Peace Foundation, framstår det klart att ingen har något att vinna på att skaffa sig och inneha kärnvapen. Ett viktigt argument är att varje stat som kan känna sig hotad har anledning att tillämpa samma logik som kärnvapenstaterna – om kärnvapen krävs för DERAS säkerhet, så krävs de även för VÅR säkerhet. Risken för kapprustning är uppenbar så länge kärnvapenstaterna tillmäter sitt innehav något militärpolitiskt värde. Men det ter sig gåtfullt att så kan vara fallet. När och under vilka realistiska förhållanden kan t ex ett land som Storbritannien tänkas använda kärnvapen? Under Falklandskriget med Argentina 1983 höjdes vis-

serligen röster för att atombomba flygbaser inne i Argentina, men dessa kom för det mesta från galenpannor på marginalen som ingen i ledande ställning tog på allvar.

De fem ursprungliga kärnvapenstaterna har under mer än 30 års tid underlåtit att uppfylla sina åtaganden att träffa avtal om avskaffande av sitt innehav enligt icke-spridningsavtalet. Detta är en av de största diplomatiska skandalerna i vår tid. På www.palmecenter.se publiceras en artikel av frilansjournalisten Claes Andreasson – *I uppriktig avsikt om snar och fullständig avrustning* – som talar klarspråk om kärnvapenmakternas förhållningssätt till sina åtaganden. Abolition 2000 i USA har presenterat en samling opinionundersökningar i 10 länder, vilka visar att en klar majoritet av befolkningen är för kärnvapenedrustning. Vilken händelse eller vilka krafter behövs för att få regeringarna att ta hänsyn till folkets vilja att bli kvitt kärnvapnen? Om inget händer på den fronten före översynskonferensen om ett år kan hela icke-spridningsavtalet falla samman. Om så sker är risken stor för att atombomben över Nagasaki inte kommer att utgöra den sista användningen av sådana vapen i mänsklighetens historia.

Stefan Björnson

Träffar med Artister för Fred

Den första måndagen i varje månad kl 19.00 har Artister för Fred medlems-träffar på Restaurang Tre Backar, Tegnérgatan 10-12 i Stockholm. Man kan avnjuta mat och dryck gemensamt, lyssna och diskutera och ta del av något framträdande. Alla fredsvänner är välkomna på dessa möten, som ger möjlighet till personlig samvaro inom vår krets. Nästa träff blir måndagen den 3 maj, då det blir vårgala med skådespelare, sångare, musiker och estradörer från Artister för Fred. Se vidare under www.kulturpool.se/aff.

Nätverket för kärnvapenedrustning ställer ut: "Kärnvapnen kan du inte glömma"

Den utställning om kärnvapenfrågor som togs fram i samband med Bok- och biblioteksmässan förra året går nu runt som vandringsutställning i Nätverkets regi.

Veckorna 10 – 12 var den på biblioteket i Eskilstuna. Flera skolklasser och andra intresserade kom dit, tog del av utställningen, diskuterade och fick med sig broschyr med frågor och svar. Det visade sig att flertalet besökare blev överraskade och lätt chockade när de fick reda på hur många kärnvapen som faktiskt

finns i dag. Kärnvapenmakternas underlåtenhet att uppfylla sina åtaganden om kärnvapenavrustning gjorde flera av besökarna ganska upprörda och kan eventuellt leda till ett större medborgerligt engagemang i dessa frågor.

Du kan ladda ned broschyren från <http://hem.passagen.se/kvnedr/kv-broschyr.pdf>.

Om du är intresserad av att sätta upp utställningen på din hemort kan du kontakta Sven Thiberg, Arkitekter mot kärnvapen, på telefon 08-34 40 81.

Tio myter om kärnvapen

Följande text är ett sammandrag av en artikel ur "WagingPeace.org" av David Krieger, Nuclear Age Peace Foundation i Kalifornien.

1. Kärnvapnen var nödvändiga för att besegra Japan i andra världskriget

Tveksamt – flera dåtida ledande militärer ifrågasatte nödvändigheten av att atombomba Hiroshima och Nagasaki för att få Japan till att ge upp. I själva verket var landet redan besekrat i grunden och sökte efter en utväg att kapitulera på någorlunda hedersamma villkor.

2. Kärnvapnen förebyggde krig mellan USA och Sovjetunionen

Bara tur – det kalla kriget var en extremt farlig tid för mänskligheten som lika väl kunde ha slutat i undergång. Spänningen mellan supermakterna var stundtals så hög, som t ex under Kubakrisen år 1962, att krig mellan dem låg mycket nära. Risken för kärnvapenkrig av misstag var – och är – hela tiden stor. På sätt och vis pågick ett krig mellan USA och Sovjet i form av ett stort antal "småkrig" via agenter och hundratusentals människor dödades i sådana krigshandlingar.

3. Kärnvapenhotet har försvunnit i och med slutet av det kalla kriget

Helt fel – kärnvapenhot finns kvar i följande former:

- Terrorister kan komma över vapen ur existerande lager eller själva tillverka enklare kärnvapenladdningar.
- Kärnvapenkrig kan bryta ut mellan Indien och Pakistan.
- USAs kärnvapenpolicy innefattar framtagning av små och flexibla kärnvapen.
- Risken för kärnvapenkrig av misstag kvarstår.
- Spridning av kärnvapeninnehav till fler stater, t ex Nordkorea.

4. USA behöver kärnvapen för sin nationella säkerhet

Tvärtom – kärnvapen är det enda militära medlet som faktiskt skulle kunna förgöra USA. Landet har tillräckliga konventionella stridskrafter för att möta och slå varje tänkbar fiende. En lyckad allmän kärnvapenedrustning skulle ytterligare stärka USAs säkerhet. Så länge USA-administrationen vägrar ställa sig helhjärtat bakom nedrustning kan andra länder hävda att de också behöver kärnvapen för sin säkerhet.

5. Kärnvapen gör ett land säkrare

Önsketänkande – det finns inga garantier för att hot om vedergällning skulle vara framgångsrikt i att förhindra angrepp. Ett lands säkerhet undermineras genom att kärnvapen invaggar i en falsk trygghetskänsla. Säkerheten kan brista på många sätt, t ex genom missförstånd, kommunikationsfel, irrationell ledning, felbedömningar och olyckshändelser. Dessutom ökar kärnvapeninnehavet riskerna för terrorism, spridning och i slutändan förgörande kärnvapenkrig.

6. Ingen ledare kan vara tillräckligt galen för att verkligen använda kärnvapen

Ohistoriskt – kärnvapen har ju faktiskt använts och det är sannolikt att de flesta, om inte alla, ledare som innehar sådan vapen skulle använda dem under vissa omständigheter. Hotet om kärnvapenanvändning har varit en realitet under hela efterkrigsperioden. USAs policy för närvarande är att använda kärnvapen som vedergällning om landets trupper eller dess allierade utsätts för angrepp med kemiska eller biologiska vapen.

7. Kärnvapen är ett kostnads-effektivt nationellt försvar

Stöds ej av ekonomiska fakta – till dags dato har forskning, utveckling, utplace-

ring och underhåll av kärnvapen kostat mer än 5,5 biljoner (5 500 000 000 000) US dollar. Samhällets kostnader vid eventuellt kärnvapenkrig är omätbara.

8. Kärnvapen skyddas omsorgsfullt och det är liten risk att de faller i händerna på terrorister

Fel – skyddet för de ryska kärnvapnen har minskat oroväckande. En statskupp i ett land med kärnvapen, som t ex Pakistan, kan medföra att den regering som tar över är beredd att förse terrorister med kärnvapen. Ju fler länder som kommer i besittning av kärnvapen, desto större blir risken för okontrollerad spridning.

9. USA arbetar för att uppfylla sina åtaganden för kärnvapenedrustning

Stämmer inte – USA har under 30 års tid undvikit att uppfylla icke-spridningsavtalets paragraf VI där kärnvapenstaterna åtar sig att efter bästa förmåga träffa avtal om kärnvapenedrustning. USA har inte ratificerat Provstoppsavtalet (CTBT) och har dragit sig ur Anti-missilavtalet (ABM). Det nedrustningsavtal (SORT) som USA träffade med Ryssland år 2003 saknar föreskrifter om verifiering såväl som systematisk och icke-reversibel nedrustning. De vapen som avvecklas kommer att förvaras så att de blir mer utsatta för stöldrisker. År 2012 upphörde avtalet, såvida det inte förlängs.

10. Kärnvapen behövs för att möta hot från terrorister och skurkstater

Orealistiskt – kärnvapen kan inte användas som hot mot terrorister, eftersom sådana organisationer inte har något territorium som angrepp kan riktas emot. Kärnvapen är inte heller effektiva som hot mot skurkstater, eftersom ledningen för sådana stater inte kan förutsättas agera rationellt. Genom kärnvapenangrepp kan trupper, infrastruktur och befolkning i en skurkstat förgöras, men användandet av sådant våld skulle vara urskillningslöst, oproportionerligt och i högsta grad omoraliskt.

Översättning och redigering:
Stefan Björnson

Avsändare:
Föreningen Svenska
Forskare och Ingenjörer
mot Kärnvapen
Box 16365
103 27 STOCKHOLM

**Begränsad
eftersändning**
Vid definitiv eftersändning
återsänds försändelsen med
nya adressen på baksidan

B
**Förenings-
brev**

Kommissionen mot massförstörelsevapen

Sverige är med och finansierar en kommission mot massförstörelsevapen, *Weapons of Mass Destruction Commission (WMDC)*. Det är ett omfattande uppdrag som inte bara tar upp kärnvapen utan även biologiska, kemiska och radiologiska vapen och bärare för dessa, exempelvis missiler.

Kommissionens 15 medlemmar lämnar en slutlig rapport till FN:s generalsekre-

terare och alla deltagarländer i slutet på 2005. Under tiden kan man i arbetet införa en rad separata rapporter och kommissionen ska också sträva efter att stimulera den allmänna debatten.

Kommissionen kommer att likna Brandtkommissionen och Brundtlandkommissionen i sitt sätt att arbeta. Ambassadör Henrik Salander kommer att leda det se-

cretariat som kommissionen kommer att ha i Stockholm. Den initierades av Anna Lind, som engagerade Hans Blix som ordförande.

Vi i NGO-rörelserna hoppas att kommissionens arbete kommer att kunna bedrivas under politiskt och ekonomiskt oberoende former.

Sterfan Andersson

Länkar:

MOT KÄRNVAPEN

Abolition 2000 Information

<http://www.ozemail.com.au/~nfz/nfz/ab2000sites.html>

The Bellona Foundation Russia

<http://www.bellona.no/>

Center for Nonproliferation Studies

<http://cns.miis.edu/>

Ines

<http://www.inesglobal.org/>

Nuclear Age Peace Foundation

<http://www.napf.org/>

Scientists for Global Responsibility

<http://www.sgr.org/uk/>

Use the Atomic Bomb

http://www.army.mil/cmh-pg/books/70-7_23.htm

Vanunu

<http://www.nonviolence.org/vanunu>

ETIK

Science and Engineering Ethics

<http://www.opragen.co.uk>

ORGANISATIONER

Artister för Fred

<http://www.kulturpool.se/aff>

Palmecentret

<http://www.palmecenter.se>

Student Pugwash i Uppsala

<http://www.student.tdb.uu.se/~pugwash/index.html>

Svenska Freds

<http://www.svenska-freds.se>

Svenska läkare mot kärnvapen SLMK

<http://www.slmk.org>

Yrkesgrupper mot kärnvapen

<http://home.swipnet.se/~w-94151/ymk>

Nätverket för kärnvapenedrustning

<http://hem.passagen.se/kvnedr>

TIDNINGAR

Bulletin of Atomic Scientists

<http://www.bullatomsci.org/>

DN

<http://www.dn.se>

The Times Internet Edition

<http://www.the-times.co.uk>

Dawn (Pakistan)

<http://www.dawn.com>

The Nation (Pakistan)

<http://www.nation.com.pk>

The Times of India

<http://www.timesofindia.com>

The Hindu (Indien)

<http://www.indiaserver.com/thehindu>

ÖVRIGA

Hague Appeal for Peace

<http://www.haguepeace.org>

SIPRI

<http://www.sipri.se>